خراسان روزنامه صبح ایران
شنبه ۲۹ خرداد ۱۳۹۵ . ۱۲ رمضان ۱۴۳۷ . شماره ۱۹۲۸۲

رشد ۲۵ درصدی خرید تضمینی گندم

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی با بیان اینکه خرید تضمینی گندم در سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۵ درصد رشد دارد، گفت: از ابتدای فصل خرید تاکنون ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تن گندم خریداری شده است. به گزارش فارس به نقل از شرکت بازرگانی دولتی، علی قنبری گفت: خرید تضمینی گندم تا ۲۴ خرداد به بیش از ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تن رسیده و تاکنون ۲۳ استان کشور وارد عملیات خرید شده است.

یادداشت

سید محمود معلمی
Smm20385@yahoo.co.uk

الزامات تولید و مصرف استراتژیک ترین محصول کشاورزی

فصل برداشت گندم در دوره زمانی دهه دوم خرداد تا دهه اول شهریور رقم می خورد و اکنون در میانه راه خرید گندم مازاد کشاورزان و در پیک خرید گندم قرار داریم. استان های قطب تولید گندم شامل استان های فارس، خوزستان و اصفهان نیز هفته های آخر جذب گندم را سپری و استان های خراسان رضوی و خراسان جنوبی نیز در حدود ۵۰ درصد گندم برداشت کرده اند. استان های سردسیر کشور نیز تا ۲۰ روز آینده برداشت و ذخیره سازی گندم را انجام خواهند داد. تا کنون حدود ۳۰ درصد از محصول مازاد کشاورزان خریداری شده و کارشناسان اظهار امیدواری می کنند که خرید ۱۰-۹/۵ میلیون تن گندم مازاد کشاورزان تا پایان شهریور ماه محقق شود. در این میان آنچه ضروری به نظر می رسد مدیریت مراحل بعدی تولید گندم یعنی مهندسی ذخیره سازی، فرآوری و غنی سازی و مدیریت مصرف بهینه گندم است. بخشی از گندم تحویلی از کشاورزان در سیلوهای استاندارد ذخیره سازی شده و این منابع ذخیره ای با هوادهی مناسب و استاندارد، ماندگاری گندم را افزایش داده و از پرت محصول جلوگیری می کنند، بخش دیگری از محصول تحویلی از کشاورزی در انبارهای مسقف و سوله های سرپوشیده ذخیره شده و امکان هوادهی و اجرای عملیات بهداشتی نداشته و افت حدود ۵ درصدی را رقم می زند.

در خوزستان گزارش های ذخیره سازی ۴۰۰ هزار تن گندم در محوطه روباز گزارش شده و از بجنورد در خراسان شمالی نیز گزارش هایی ارسال شده که نشان می دهد بخشی از گندم خریداری شده در محوطه باز پتروشیمی دپو شده است و به نظر می رسد که بخش اعظم گندم خریداری شده در سطوح روباز، مدارس و محوطه های بدون پوشش ذخیره سازی شده که افت تا ۱۰ درصدی گندم در این گونه مراکز ذخیره سازی نیز گزارش شده است. ضرورت دیگر تولید استراتژی ترین محصول کشاورزی، نیاز به تولید بذور مقاوم به سن، ورس (خوابیدگی گندم) و بذور مقاوم به تنش های آبی است و این ضرورت را مراکز تحقیقاتی کشور باید مدیریت کنند. فرهنگ سازی مصرف گندم نیز از ضرورت های فراموش شده حوزه فرهنگی کشور به شمار رفته تا از هدر رفت ۲۰ درصدی گندم از "مزرعه تا سفره" جلوگیری به عمل آید و همه ساله شاهد دور ریخت ۳۰ درصدی نان و هدایت گندم به مراکز پرورش دام نباشیم و سرانجام اینکه بر اساس ضرورت های اقتصاد مقاومتی و تامین امنیت غذایی شهروندان ضروری است که صنایع فرآوری گندم به پیشرفته ترین فناوری صنایع تبدیلی و تکمیلی مجهز شده و با تولید انواع فرآورده های غذایی از گندم و معرفی آن به سبد غذایی خانوار "هنر درست مصرف کردن" را به جامعه مصرف کننده ارائه دهند.

دلایل نیاز به واردات گندم با وجود اعلام بی نیازی کشور در سال جاری

خودکفایی گندم از راه نرسیده با تهدید مواجه شد

گروه اقتصاد
Economic@khorasannews.com

گندم استراتژیک ترین محصول زراعی است که تولید و تامین آن از چالش های اصلی دولت ها به شمار می رود. ایران در سال ۱۳۸۳ جشن خودکفایی گندم را گرفت و پس از آن ادامه خشکسالی های دوره ای موجب شد که بار دیگر ایران از بزرگترین وارد کنندگان گندم جهان اعلام شود.

دکتر محمدحسین کریم دارای دکترای اقتصاد کشاورزی و رئیس سابق دانشکده اقتصاد دانشگاه سیستان و بلوچستان در رابطه با از دست دادن خودکفایی گندم معتقد است: عدم همخوانی و سازگاری راهبردهای سازمان ها و نهادهای مربوطه، در کنترل قیمت نهادها، به ویژه قیمت حامل های انرژی، بهره بانکی و نرخ ارز، باعث دامن زدن به بی ثباتی تولید در بخش کشاورزی شده است. از آن طرف نیز، سیاست های غلط سودجویی و سفته بازی بانک ها، کاملاً به این تزلزل ها، نوسانات، تنزل ها و کاهش تولید دامن زده است. یعنی به عبارت دیگر راهبردهای غلط بانکی و سیاست های نابه جای پولی و مالی به عدم سرمایه گذاری در بخش کشاورزی و عدم افزایش تولید گندم و محصولات غیر نفتی دامن زده است. در سال جاری وضعیت به گونه ای دیگر رقم خورده و متولی تولید از خودکفایی مجدد و حتی صادرات آن نیز سخن می گوید اما وضعیت بیولوژیک عرصه های تولید، سطح زیر کشت، میزان خرید گندم مازاد واقعیت دیگری را نشان می دهد و آن نیاز واردات اجباری گندم در سال ۱۳۹۵ است اما چگونه؟

■ تولید ۱۰، مصرف بالای ۱۳ میلیون

وزیر جهاد کشاورزی در فروردین ۱۳۹۵ پیش بینی کرده بود که "با وجود اینکه سطح زیر کشت گندم ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار هکتار کاسته شده است، فکر می کنم در سال ۹۵ در تولید گندم خودکفا می شویم" (محمود حجتی در گفتگو با بخش اقتصادی باشگاه خبرنگاران جوان ۱۳۹۵/۰۱/۱۷).

۳ ماه بعد معاون زراعت جهاد کشاورزی از پیش بینی برداشت ۱۲/۵ میلیون تن گندم خبر داد و گفته بود: در سال زراعی جاری بیش از شش میلیون هکتار اراضی کشور زیر کشت محصول گندم رفته که پیش بینی می شود بیش از ۱۲ و نیم میلیون تن محصول گندم از سطح این مزارع برداشت شود.

در آخرین اخبار مرتبط با تولید گندم وزیر جهاد کشاورزی در اول خرداد ماه جاری از احتمال خرید ۱۰ میلیون تن گندم در پایان فصل برداشت جاری خبر داد و گفت: امسال نه تنها نیازی به واردات گندم نیست بلکه پیش بینی می شود صادرات این محصول نیز انجام گیرد.

■ کاهش سطح تولید و آفت سن، عوامل اصلی افت تولید گندم

کارشناسان اما بر این باورند که در خوشبینانه ترین حالت میزان خرید گندم مازاد کشاورزان در سال ۹۵ به مرز ۸ میلیون تن خواهد رسید. کارشناسان معتقدند: امسال با کاهش سطح زیر کشت حدود ۳۰۰ هزار هکتاری مواجه هستیم و این یعنی افت تولید حدود ۱/۴ میلیون تن، علاوه بر این امسال علیرغم تلاش زیاد کشاورزان و کارشناسان و اختصاص بودجه حدود ۵۰ میلیارد تومانی برای مبارزه با سن گندم، تنها ۹۰۰ هزار هکتار اراضی گندمکاری تحت پوشش مبارزه با سن قرار گرفت یعنی حدود ۲۰ درصد عرصه های تولید گندم، لذا در سال جاری با طغیان این آفت به شدت با افت تولید و افت کیفیت این محصول مواجه هستیم.

■ رتبه ۷ جهان در مصرف سرانه، رتبه اول در هدر رفت

دفتر آمار سازمان خوار بار جهانی در تازه ترین آمار خود، از ایران به عنوان هفتمین مصرف کننده گندم جهان نام برده است. بر اساس این گزارش، جمهوری اسلامی ایران با سرانه مصرف ۱۹۴ کیلوگرم در سال به عنوان هفتمین مصرف کننده بزرگ گندم در سطح جهان شناخته شد.

در میان کشورهای جهان استرالیا که یکی از بزرگترین تولید کنندگان گندم است، از نظر مصرف گندم در جایگاه نخست جهان قرار گرفته است. سرانه مصرف گندم در استرالیا ۳۰۸ کیلوگرم در سال است که این بالاترین سرانه مصرف گندم در سطح جهان محسوب می شود. روسیه با مصرف سرانه ۲۴۷ کیلوگرم و ترکیه با مصرف سرانه ۲۴۴ کیلوگرم نیز به ترتیب رتبه های دوم و سوم را از این نظر به خود اختصاص داده اند.

کانادا با مصرف سرانه ۲۳۴ کیلوگرم، اوکراین با مصرف سرانه ۲۰۶ کیلوگرم و الجزایر با مصرف سرانه ۲۰۱ کیلوگرم به ترتیب در رتبه های چهارم تا ششم قرار گرفته اند. بر اساس این گزارش ایران نیز با مصرف سرانه ۱۹۴ کیلوگرمی رتبه هفتم جهان را از نظر حجم بالای مصرف گندم به خود اختصاص داده است. علیرغم رتبه هفتم مصرف سرانه که رتبه مطلوب و قابل قبولی نیز نیست ایران در هدر رفت مواد غذایی به ویژه گندم سال هاست که بر سکوی اول هدر رفت گندم ایستاده و تاکنون عزم جدی برای تغییر الگوی مصرف گندم و جلوگیری از اسراف آن تا کنون دیده نشده است. مفهوم رتبه هفتمی ایران در مصرف گندم این است که الگوی صحیح مصرف گندم در ایران وجود نداشته و مصرف سرانه ایران از بسیاری از کشورهای پرجمعیت جهان همانند چین بالاتر است.

■ لزوم مدیریت واردات اجباری

از برآورد میزان خرید گندم در سال جاری و میزان مصرف سرانه ایران بخوبی مشخص می شود که "میزان واردات اجباری گندم" کمتر از ۴ میلیون تن نخواهد بود و از منظر لزوم مدیریت واردات کنترل شده گندم، ضروری است که دولت تدبیر و امید جولان رانت خواران و دلالان و واردکنندگان گندم را مدیریت کند.

چرایی "اجبار به واردات گندم" را دکتر احمد زاده استاد دانشگاه و مدرس اقتصاد کشاورزی دانشگاه آزاد توضیح می دهد: میزان مصرف ۱۳ میلیون تن به خوبی نشان می دهد که در سال جاری نیاز به واردات حداقل ۴ میلیون تنی برای تامین نیازهای داخلی داریم. احمد زاده به نکته مهمی نیز اشاره می کند: امسال باطغیان سن مواجه هستیم و مفهوم آن افت شدید کیفیت گندم و متعاقب آن افت شدید خاصیت نانوایی آن است لذا به منظور بالابردن میزان گلوتن گندم خبازی، باید واردات گندم با کیفیت انجام شود تا با اختلاط آن با گندم داخلی، آرد با کیفیت خبازی تولید کنیم و نهایتا نان با کیفیت به دست مصرف کننده برسد.

این استاد دانشگاه با اشاره به ظرفیت کارخانجات آرد نیز گفت: اکنون کارخانجات آرد با ظرفیت حدود ۵۰ درصدی کار می کنند لذا می توان با واردات موقت گندم و فرآوری آن و صادرات مجدد ظرفیت خالی کارخانجات را پر کرده و ضمن اشتغالزایی صادرات آرد را نیز به کشورهای همسایه انجام دهیم.

از سوی دیگر، دکتر محمدحسین کریم دارای دکترای اقتصاد کشاورزی و رئیس سابق دانشکده اقتصاد دانشگاه سیستان و بلوچستان در رابطه با از دست دادن خودکفایی گندم معتقد است: عدم همخوانی و سازگاری راهبردهای سازمان ها و نهادهای مربوطه، در کنترل قیمت نهادها، به ویژه قیمت حامل های انرژی، بهره بانکی و نرخ ارز، باعث دامن زدن به بی ثباتی تولید در بخش کشاورزی شده است. از آن طرف نیز، سیاست های غلط سودجویی و سفته بازی بانک ها، کاملاً به این تزلزل ها، نوسانات، تنزل ها و کاهش تولید دامن زده است. یعنی به عبارت دیگر راهبردهای غلط بانکی و سیاست های نابه جای پولی و مالی به عدم سرمایه گذاری در بخش کشاورزی و عدم افزایش تولید گندم و محصولات غیر نفتی دامن زده است.

دیدگاه

چقدر به خودکفایی گندم نزدیک شده ایم؟

قصه خودکفا شدن پس از یازده سال هنوز پایانی نداشته و همچنان برای بخش کشاورزی کشور حائز اهمیت است اما کارشناسان بر این باورند که در حال حاضر با ترسیم چشم انداز منابع آب تحقق آن سخت به نظر می رسد. کارشناسان بر این باورند که در حال حاضر ترسیم چشم انداز منابع آب سخت به نظر می رسد. از سال ۱۳۸۳ با تولید ۱۰ و نیم میلیون تن گندم جشن خودکفایی این کالای استراتژیک بنا گذاشته شد و پس از آن هر سال ۲۶ آبان ماه یادآور این روز بود تا امیدها را برای گندم کاران ایرانی زنده کند و هزینه های واردات گندم به کشور را کاهش دهد. آن زمان رئیس جمهور وقت معتقد بود که ایرانیان پس از ۴۰ سال توانستند گندم خود را خودشان تولید کنند و از این رو باید برای حفظ آن تلاش کرد. اظهارنظری که در عمل سخت بود و نتوانست بیش از چند سال دوام بیاورد. اما این روزها در شرایطی پیش بینی خرید تضمینی ۱۰ میلیون تن گندم در سال های آینده مطرح می شود که کارشناسان می گویند با خودکفایی در تولید گندم فاصله بسیاری داریم. اما بر اساس گزارش های جدید، تلاش برای خودکفایی گندم سبب بروز بحران شدیدی در بخش خوراک دام شده زیرا میل به کشت گندم به منزله خداحافظی با کشت جو در این سال ها بوده است. از طرفی وضعیت به گونه ای رقم خورده که به واسطه افزایش تحریم ها به قدری مبادلات تجاری سخت و گران شد که دیگر واردات خوراک دام نیز انجام نمی شد. این در حالی است که برخی از کارشناسان معتقدند هدف از به ثمر نشستن طرح خودکفایی آن بود که بتوانیم در ایران با وجود محدودیت های خاک و آب با افزایش بهره وری و راندمان کار، تولید گندم را در کشور در واحد سطح افزایش دهیم و مجموع تولید را به مجموع مصرف نزدیک کنیم. حتی آن زمان خبرگان وزارت کشاورزی در نظر داشتند که در زنجیره تولید تا مصرف گندم نقاط مخاطره و ایرادات زنجیره کشف شود و برنامه جامعه ای که نقاط را شناسایی و درمان کند، تدوین شود. این در حالی است که چنین طرحی به دلیل اینکه در دولت نهم و دهم مدیران مجرب کشاورزی به نوعی حذف شده یا رفتند، ادامه دار نبود. اما نکته تامل برانگیز این است که با توجه به وضعیت آب در ایران آیا این به صلاح کشور است که محصولاتی مانند گندم و جو را با هدف خودکفایی با هر تلاش و سختی به مرز خودکفایی رساند؟ این موضوعی است که بسیاری از کارشناسان کشاورزی را مردد کرده زیرا به خاطر مشکلاتی مانند وجود اراضی خرد، منابع آب رو به اتمام و بهره وری پایین کشاورزی در ایران باید دید اصرار به خودکفایی در این محصولات چقدر به صلاح کشور است؟ در حالی که برخی از کارشناسان تاکید دارند که تلاش برای این امر به منزله زدن تیر خلاص به باقی مانده منابع آب سرزمین خواهد بود.

منبع: الف

جدول

شماره ۶۵۷۹

طراح جدول: امید موسوی

افقی

۱- مفتخر- از توابع مثلثاتی- دستور زبان خارجی
۲- قسمتی از دیوار که مابین زمین و طاقچه واقع شده است- مرفق- شاعر نوپرداز- آشوب
۳- ممتاز- شایعه عامیانه- درخت اعدام- تونلی که فرانسه را به انگلیس وصل می کند- صوتی که هنگام کراهت از بوی بد استفاده می شود
۴- دریاچه حمام- درود- کامل- صاف و لطیف- یازده
۵- عمر- برخی درختان اینگونه اند- سالم و بی عیب- موسس
۶- مرکز- کنایه از درگیر شدن- باختر
۷- پارچه- زهرآگین- دائم- سنگریزه
۸- گیاهی خاردار که برای جلوگیری از ورود جانوران آن را در اطراف خیمه می گذاشتند- سیاه- رفیق- کج- جدا
۹- وسیله درو- ارابه- توشه- رها- گیاه پرچین
۱۰- مایه شیر- سرزمین- شهری روی آب- ترس و احتیاط
۱۱- شهری در استان اصفهان- ثبات- کاشف پرتغالی برزیل

عمودی

۱- تابلویی از پابلو پیکاسو
۲- نگهبان باغ انگور- امتیازات
۳- لقبی اشرافی در اروپا- بوی رطوبت- مخفی
۴- رعشه- عنوانی بود در دولت عثمانی- ساز شاکی
۵- آخرین یکان- شمشیر- مظهر وفا در حیوانات
۶- برنج پخته- سخی
۷- ارفاق- بحر
۸- خیس- آموزگار- گل نومیدی
۹- عدد مجهول- از رنگ ها- برهنه
۱۰- رهایی- باد خنک
۱۱- استوار- شهری در استان کرمان
۱۲- لحظه- وسیله چکاندن- قله زاگرس
۱۳- نصف- گذشتگان- مساوی عامیانه
۱۴- خرما فروش- از اعیاد باستانی
۱۵- مخلوقات- طایفه
۱۶- شب روستایی- باختر- آب عرب
۱۷- از چاشنی ها- پوسته نازک روی زخم- دوستدار
۱۸- کوه اروپا- یازدهمین ماه سریانی- راکب
۱۹- گریه کنان- آش
۲۰- تنیسور اسپانیایی

حل جدول شماره ۶۵۷۸
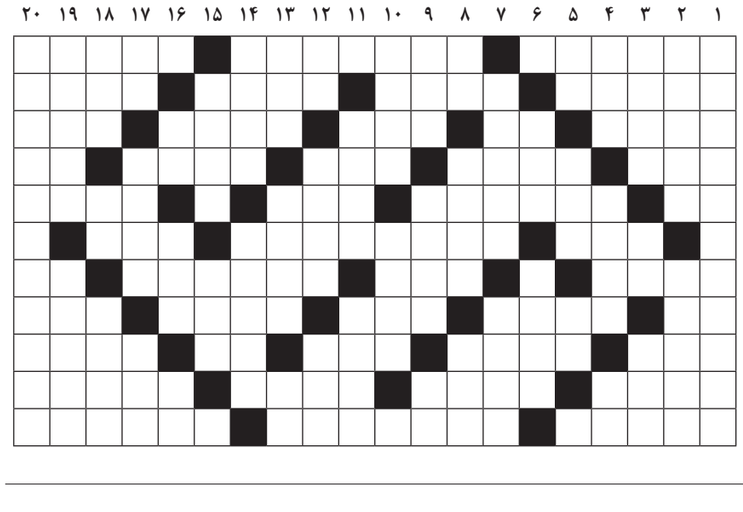
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	ت	ک	ا	ب	■	م	س	ا	ف	ت	■	ق	ا	ا	س	م	■	س	پ	ا
۲	ک	ت	ر	ه	■	ش	ا	ت	و	ن	■	ل	ی	م	ا	■	ا	ک	پ	ر
۳	ر	ا	م	■	ع	ا	د	ا	ت	■	ر	پ	■	ا	ن	ا	■	ر	ا	ه
۴	ی	ی	■	خ	ل	چ	ا	ن	■	ن	س	■	ق	و	ا	ر	ه	■	ز	ا
۵	م	و	ج	■	ی	ر	ت	■	ه	د	■	ش	و	ر	■	د	د	س	■	ر
۶	ن	■	ا	د	ه	■	پ	ا	ی	■	خ	ت	■	م	س	ت	و	■	ر	■
۷	ف	ر	ی	■	پ	ا	■	ل	ا	ل	■	ی	ل	■	م	ی	ت	■	ک	م
۸	ر	ی	■	ا	ی	م	ا	ن	■	ر	ه	■	ن	ا	م	ی	ز	ا	ن	■
۹	م	ا	ن	■	ی	ک	ی	■	ک	ا	ر	پ	ا	ن	■	خ	■	ن	ش	ا
۱۰	ا	ج	م	د	■	ا	ز	د	ر	■	پ	ی	ز	ا	■	س	و	ت	ی	■
۱۱	ن	ی	ا	ز	■	ن	ه	ا	د	■	س	ا	م	ا	ن	■	ق	ا	ن	م